

Rezultati CPI 2025 i Srbija

Ovogodišnji pad indeksa percepcije korupcije za dva poena, verovatno ni za koga u Srbiji ne predstavlja iznenađenje. On se logički nadovezuje na prethodnih osam godina tokom kojih je ocena bila ili jednaka ili je opadala. Tako se od 42 poena iz 2016. godine, kada je poslednji put ocena poboljšana, ona sada spustila na 33.

Sasvim je jasno da Srbija nema problem samo sa „opažanjem korupcije“, što je druga reč za „percepciju“, pa da treba radi (samo) na popravljajući slike koju drugi imaju o korumpiranosti našeg javnog sektora. Bitnog napretka u njenom suzbijanju nema. Naprotiv, neki od zakonskih institucionalnih mehanizama koji bi trebalo da pomognu da se korupcija spreči, otkrije ili kazni tokom prethodne godine dodatno su oslabljeni ili su još ogoljenije pokazali svoju nefunkcionalnost.

Trendovi u sedam (do nedavno osam) istraživanja na osnovu kojih se izračunava CPI pokazuju da je utisak spoljnih posmatrača o razvoju situacije kada je reč o korupciji i mogućnosti da se institucije izbore sa njom negativan, što dodatno smanjuje mogućnost da je reč samo o subjektivnim utiscima ili reakciji na pojedinačne sporne situacije. Ni u jednom od sedam korišćenih istraživanja koja su korišćena ove godine nije zabeležen napredak. Ocena bi verovatno bila i lošija da je u 2025 urađeno istraživanje WEF među privrednicima, gde je pad ocene u prethodna četiri ciklusa bio najvidljiviji.

Utisak o visokoj raširenosti korupcije imaju i građani Srbije, a u javnomnjenjskom istraživanju TS iz marta 2025, građani su korupciju izdvojili kao ubedljivo najveći problem društva.

U kojoj meri sistem za borbu protiv korupcije ne funkcioniše još bolje se može razumeti na osnovu istraživanja o primeni pojedinih antikorupcijskih propisa, kao i nalaza međunarodnih organizacija koje prate stanje u pojedinim bitnim oblastima.

Zašto su rezultati sve lošiji i zašto nije realno očekivati da se poprave

Prioriteti i planovi

Prvi faktor koji doprinosi ovakvom stanju stvari jeste **nedovoljan značaj koji državni organi pridaju borbi protiv korupcije**, čak i na deklarativnom nivou.

Nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije i prateće akcione planove čak ni Vlada koja ih je donela ne tretira kao naročito bitan dokument svoje politike, već kao zadovoljenje jednog od zadataka koji je postavila EU, ili uslova za dobijanje nove tranše iz Plana razvoja za zapadni Balkan. O tim dokumentima i merama koje su u njima zapisane, predstavnici Vlade ne govore. Nema pokušaja, poput onih iz perioda 2012-2019, da se donošenje nekih zakona (npr. o javnim nabavkama, javnim preduzećima, uzbunjivačima, utvrđivanju porekla

imovine) predstavi kao magično rešenje za korupciju.

Uspešnost realizacije Strategije bi trebalo da se procenjuje na osnovu napretka Srbije u okviru međunarodnog indeksa percepcije korupcije (CPI). Cilj je postavljen tako da do kraja 2028. Srbija dostigne makar globalni prosek (koji je bio 43 u doba donošenja Strategije), a kojem se poslednji put približila 2016. godine. Iako ni ovaj cilj nije bio naročito ambiciozan, na osnovu ovogodišnjeg CPI i trendova, šanse da se dostigne su samo teorijske, sve i kada bi vlast naprasno počela da sprovodi antikorupcijske mere.

Svoje planske dokumente za borbu protiv korupcije Vlada je neozbiljno shvatila. To se najbolje može videti po činjenici da je neambiciozni Akcioni plan za 2025. godinu uglavnom ostao mrtvo slovo na papiru, pa su iste aktivnosti prepisane u plan za 2026.

Međutim, daleko veći problem je činjenica da ovi dokumenti ne nude adekvatna rešenja za neke od ključnih prepreka za uspešnu borbu protiv korupcije koji su bili prepoznati tokom njene pripreme. Usled toga, čak i ako do 2028. sve planirane mere budu sprovedene, napredak će biti veoma ograničen.

Strategija i akcioni planovi (očekuje se uskoro usvajanje plana za 2026-2028) između ostalog, ne nudi rešenja za sledeće ključne probleme:

- Javni tužioci ne istražuju samoinicijativno javno iznete i dokumentovane sumnje u korupciju;
- Vlada predlaže (a sve češće i poslanici direktno), a Skupština usvaja posebne zakone i međudržavne sporazume koji isključuju primenu Zakona o javnim nabavkama ili zakonske odredbe retroaktivno menjaju neutemeljenim autentičnim tumačenjima;
- Javnom upravom rukovode nezakonito postavljeni vršioци dužnosti a preduzećima u državnom vlasništvu vršioци dužnosti čiji je mandat odavno istekao;
- Vlada ne objavljuje zaključene ugovore i druge bitne informacije o donošenju odluka, ostavljajući brojne sumnje u skrivene uticaje, skrivene štetne posledice i kršenje propisa pri ugovaranju;
- Umesto da Skupština vrši delotvoran nadzor nad radom Vlade, koristeći izveštaje nezavisnih državnih organa, a da Vlada definiše i sprovodi državnu politiku, rad zakonodavne i izvršne vlasti je podređen predsedniku Republike, a uloga nezavisnih organa marginalizovana;
- Mogućnost medija, civilnog društva i građana da doprinesu borbi protiv korupcije bitno je sužena tretiranjem medija koji postavljaju pitanje odgovornosti kao da je reč o političkoj opoziciji i odsustvom javnih rasprava pri donošenju ključnih odluka;

Ekspoze premijera iz 2025, slično kao i njegovog prethodnika iz 2024 ne sadrži planove za budućnost kada je reč o borbi protiv korupcije, već samo nekoliko slogana („nastavak politike nulte tolerancije“) i najavu donošenja Akcionog plana.

I pored toga što je borba protiv korupcije jedan od osnovnih zadataka u vezi sa evropskim integracijama, za revidirani Akcioni plan za Poglavlje 23 pregovora sa EU (iz 2020), koji sadrži i deo o borbi protiv korupcije, nisu objavljeni čak ni izveštaji koji se odnose na poslednje dve godine.

Građani, protesti i reakcije vlasti

Nezadovoljstvo učinkom i zahtevi građana za obračun sa korupcijom, postali su vidljivi iz istraživanja javnog mnjenja u prvoj polovini 2025. Na to su nesumnjivo uticali i masovni studentski i građanski protesti, pokrenuti krajem 2024. godine, prioritizujući ideju da korupcija jeste problem, čak i među građanima koji inače podržavaju vlast.

Kao svojevrsan odgovor na antikorupcijske zahteve javnosti, stigla je i najava „rezultata koji će biti vidljivi do kraja marta 2025“, i to sa nenadležne adrese (od predsednika države). Sve i da je takvu najavu dala vrhovna tužiteljka ili direktor policije, poruka bi bila pogrešna – ona se ne bi mogla tumačiti drugačije nego da istražni organi već poseduju dokaze o velikom broju slučajeva korupcije, po kojima nisu blagovremeno postupali. U narednim mesecima se pokazalo da je zamah te akcije bio kratkotrajan, kao i to da u strukturi uhapšenih pretežu osobe koje se sumnjiče za razne vidove privrednog kriminala, a ne za koruptivna krivična dela.

Protesti sadrže konkretan zahtev za objavljivanjem informacija o jednom infrastrukturnom projektu ugovorenom bez tendera, ali i opšti poziv na transparentnost, odgovornost i postupanje institucija u okviru svojih nadležnosti. Vlast je odgovorila objavljivanjem brojnih dokumenata (u više navrata, tvrdeći svaki put da je sve objavljeno) u vezi sa projektom železničke infrastrukture od Novog Sada do mađarske granice.

Nije, međutim, bilo, čak ni najava, da bi Vlada mogla da promeni svoju generalnu praksu netransparentnosti kod zaključivanja i realizacije ugovora na brojnim drugim projektima, koje Srbija svake godine plaća nekoliko milijardi evra.

Objavljivanje dela dokumenata o jednom projektu je učinilo vidljivim odsustvo kontrole nad poštovanjem dela ugovornih obaveza (način odabira podizvođača), formalne i neformalne uticaje predstavnika države na način realizacije ugovora i omogućilo da se argumentovano otvori diskusija o štetnosti koju donosi donošenje odluka bez učešća javnosti, ugovaranje poslova bez nadmetanja i u tajnosti. Do takve rasprave, međutim, nikada nije došlo.

Zahtevi za (institucionalnom) odgovornošću su ignorisani od strane vlasti, i tumačeni su kao pokušaj da se vlast (vaninstitucionalno) promeni, nakon čega su i na protestima u prvi plan izneti zahtevi za raspisivanjem izbora.

Pokušaji Tužilaštva da utvrdi da li je u vezi sa ugovaranjem ovog posla bilo korupcije, kao i u vezi sa mogućem korupcijom aktuelnog ministra i drugih aktera u slučaju „Generalštab“, naišli su na brojne prepreke - uskraćivanje podrške od strane policije i drugih organa izvršne vlasti, vođenje medijske kampanje protiv tužilaca, da bi sve kulminiralo najavom ukidanja posebnog tužilaštva i donošenjem zakona koji za očekivanu posledicu mogao da ima drastično smanjenje broja postupajućih tužilaca.

Zakoni koji se krše ili nemaju efekta

Uopšte uzev, ustavne promene vezane za pravosuđe iz 2022, i **povećanje samostalnosti javnih tužilaca** kao njihov deo, nisu pokazale značajne pozitivne efekte. Stvarne granice prostora za slobodno delovanje se na najbolji način pokazle kada je, posle 30 godina, tužilaštvo pokrenulo istragu protiv jednog aktivnog ministra, kao i druge postupke koji nisu po volji vlasti - suočili su se sa opstrukcijom istraga, napadima u prorežimskim medijima i pokušajem da im se kapaciteti za rad ograniče.

Iako **mnogi uzbunjivači** na osnovu zakona dobijaju zaštitu svojih radnih prava, ni jedan državni organ ne prati sistemski šta se dešava po njihovim prijavama. Pored toga, izrazito negativan odnos zvaničnika prema pojedinim uzbunjivačima koji su javno upozoravali na korupciju i druge nepravilnosti, obeshrabruje korišćenje ovog mehanizma. Ne samo da javna tužilaštva i drugi državni organi ne deluju dovoljno proaktivno, već ne saopštavaju ni informacije o ishodu postupanja po krivičnim prijavama o kojima su podnosioci obavestili javnost.

Nastavljeno je dugogodišnje **otvoreno nipodaštavanje** pravila za borbu protiv korupcije, koje je najvidljivije u oblasti neostvarene profesionalizacije upravljanja preduzećima u vlasništvu države i u državnoj upravi. Vlada Srbije se već odavno ne trudi da stvori ni privid zakonitosti, već vršioce dužnosti postavlja retroaktivno, više puta nego što zakon dopušta ili jednostavno pušta da vršioce dužnosti obavljaju posao bez ikakvog pravnog osnova. Počela je transformacija javnih preduzeća u društva kapitala, a da i dalje nije otklonjen jedan od glavnih korupcijskih rizika koji je vezan za njihovo upravljanje. Zbog neutemeljenog autentičnog tumačenja pojma „javni funkcioner“ iz februara 2022. godine, koje se i dalje primenjuje, članovi skupštine akcionara, nadzornog odbora i direktori najvećih državnih funkcionera nemaju obavezu da podnose izveštaje o imovini i prihodima. Ustavni sud još nije odlučio po inicijativi Transparentnosti Srbije za ocenu ustavnosti normi koje omogućavaju Skupštini da kroz autentična tumačenja arbitrarno i retroaktivno menja značenje ranije donetih propisa.

Budžet i drugi javni resursi nisu zaštićeni. Prioriteti u oblasti infrastrukture, koji se finansiraju sve skupljim zaduživanjem, određuju se bez unapred utvrđenog i usvojenog plana. Pri tom, na određivanje prioriteta građani koji će te dugove vraćati nemaju mogućnosti da utiču, a upozorenja relevantnih državnih organa (Fiskalni savet) se odbacuju bez argumenata. U mnogim slučajevima, uključujući i izveštaje Saveta za borbu protiv korupcije, dokumentovani slučajevi štetnih, a neretko i nezakonitih odluka koje se odnose na raspolaganje javnim sredstvima ostaju neispitani. Nasuprot Fiskalnoj strategiji, pred izbore ili u drugim sličnim prilikama, vlast uvodi ranije neplanirane javne rashode, kako bi o trošku svih građana pridobila podršku za stranke koje su na vlasti kod pojedinih kategorija stanovništva. Dominacija direktnih dogovora umesto tendera, ubrzanih procedura i prilagođavanja kriterijuma unapred odabranom strateškom partneru države, naročito je vidljiva kod velikih infrastrukturnih radova. Tom trendu dodatni zamah je dao poseban zakon za EXPO 2027, koji je isključio primenu pravila o javnim nabavkama, pa samim tim i mogućnost da firme koje su uočile da je nabavka nameštena ulože zahtev za zaštitu prava. Transparentnost Srbija je početkom 2024. podnela Ustavnom sudu inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti člana 14. posebnog zakona, koji se odnosi na javne nabavke, po kojoj, i pored očigledne hitnosti, Ustavni sud do danas nije doneo odluku. U međuvremenu, „posebnim zakonom“ je i nekadašnji generalštab sa okolinom izuzet iz opšteg pravnog režima, a „norme“ su formulisane sa namerom da se legalizuju prethodno donete nezakonite odluke Vlade (u vezi sa kulturnom zaštitom objekata i ugovaranjem jednog vida javno-privatnog partnerstva). Ni o ovom

zakonu se Ustavni sud (koji je u međuvremenu upotpunjen), nije izjašnjavao

Povrh svega toga, kao osnov za sprovođenje velikih infrastrukturnih projekata Vlada navodi i promovira „program Skok u budućnost – Srbija 2027“, za koji je ta ista Vlada zvanično potvrdila da ne postoji. Nema razloga da se pretpostavi da bi išta moglo biti drugačije i sa nedavno najavljenim „programom Srbija 2035.“

Ne samo da je **proces donošenja mnogih važnih odluka** u Srbiji **netransparentan**, već se odluke često donose van institucija koje su za njih nadležne. U tom smislu je naročito primetno da mnoge odluke iz nadležnosti Vlade, Skupštine i drugih organa, suštinski donosi predsednik Republike. To se može zaključiti kako po predsednikovim izjavama, tako i iz izjava nominalno odgovornih funkcionera koji ne propuštaju priliku da se pozovu na njegov autoritet, a u nekim slučajevima obelodanjenih dokumenata koji ukazuju na značajan uticaj savetnika predsednika u realizaciji pojedinih projekata. Jedna od ilustracija tog odnosa je bila vidljiva i tokom gostovanja predsednika na sednici Vlade Srbije [25. januara 2026.](#)

Razlozi za sadržaj odluka, interesi za njihovo donošenje i procena njihovog uticaja ostaju nepoznati. U sedmoj godini primene **Zakona o lobiranju** uticaji na donošenje odluka nisu postali ništa vidljiviji nego pre njegovog donošenja, a nije bilo ni pokušaja da se obuhvat ovog zakona proširi na osnovu jasne preporuke GRECO iz 2022. Slično tome, mogućnost građana da utiču na sadržinu propisa i tokom prošle godine bitno je ograničena time što za neke od zakona javne rasprave nisu ni raspisane (npr. „zakon o legalizaciji“), kod drugih su predlozi ignorisani bez obrazloženja (npr. Krivični zakonik). Vlada je nedavno izmenila svoj poslovnik i to tako što je uvela dodatni pravni osnov da javnu raspravu ne organizuje, umesto da obezbedi da već postojeća pravila primenjuju. Kao još efikasniji način za vlast da preskoči i javne rasprave i druge obaveze (npr. traženje mišljenja o koruptivnim rizicima od Agencije) pokazalo se predlaganje zakona neposredno od strane narodnih poslanika. To je nedavno bio slučaj sa posebnim zakonom za Generalštab, kao i kod izmena niza pravosudnih zakona.

5

Netransparentnosti značajno doprinosi nepostupanje po zahtevima za pristup informacijama i rešenjima Poverenika, potpuno neefikasna pravna zaštita koja se ostvaruje samo pred Upravnim sudom kada se informacije traže od Vlade Srbije, kao i praksa da državni organi mnoge informacije koje poseduju ne objavljuju unapred, čak i kada su na to obavezni.

Preporuke međunarodnih organizacija

Evropske integracije nisu valjano iskorišćene za borbu protiv korupcije, a ključne zamerke se ponavljaju u svakom novom izveštaju Evropske komisije. Čak i kada se dogodi da neki dugogodišnji problem na koji je ukazivala EU bude rešen (poput ukidanja posebnog zakona za linijsku infrastrukturu), vrlo brzo se pokaže da iza toga ne stoji istinska spremnost za primenu EU standarda (npr. usvajanje posebnog zakona za EXPO 2027).

Deo razloga za to je i način „praćenja napretka“ od strane EU kroz koji se šalju ponekad pogrešni signali: beleži se „ograničeni“ ili „određeni napredak“, čak i kada nema suštinskog unapređenja; iako je spisak zadataka jasno definisan godinama unazad, praćenje se fokusira na nekoliko odabranih reformi i to na one koje tek u dužem roku mogu da pokažu efekte, kao što je nedavno bio slučaj sa izborom Saveta REM i donošenjem zakona radi revizije biračkog spiska.

Dobra prilika da se reforme podstaknu kroz finansijske podsticaje (Plan razvoja za zapadni Balkan, Reformska agenda) takođe nije do sada doneo značajne rezultate.

Značajna zapažanja iz rezolucija Evropskog parlamenta dočekana su od strane vlasti neprijateljski, to jest, bez pokušaja da se bar na rečima prihvate kritike i preporuke. S druge strane, izveštaji Evropske komisije o vladavini prava su gotovo u potpunosti ignorisani. Preporuke drugih međunarodnih organizacija (ODIHR, GRECO) su tokom poslednjih godina uglavnom takođe ignorisane.

Nepostupanje po preporukama GRECO (iz Petog kruga evaluacije), ni nakon što je istekao drugi rok za njihovu punu primenu, dovelo je do toga da i dalje nemamo funkcionalan sistem za kontrolu vrha izvršne vlasti, pa čak ni bazičnu transparentnost po nekim osnovnim pitanjima (npr. informacije o savetnicima ministara), dok su mehanizmi borbe protiv korupcije unutar policije tek neznatno unapređeni.

Kada je reč o preporukama ODIHR, nije bilo pokušaja da se izmeni zakonski okvir u vezi sa glavnim prioritetom iz poslednjeg izveštaja posmatračke misije ove organizacije – razdvajanje partijskog i državnog. Umesto toga, na pet lokalnih izbora tokom 2025, kao i u periodu između njih (npr. u vezi sa „kontramitinzima“), nastavljeno je ili pojačano vođenje „funkcionerske kampanje“ od strane republičkih i lokalnih zvaničnika, zloupotreba resursa javnih preduzeća i predstavljanje partijskih mitinga kao državnih ili građanskih događaja.

Ključne preporuke TS za oblast političke korupcije:

- Uspostavljanje bezbednih kanala za prijavljivanje nepravilnosti u vezi sa zloupotrebom javnih resursa, korišćenjem javne funkcije i izbornim postupkom i njihova promocija od strane državnih organa;
- Hitno ispitivanje svih obelodanjenih kršenja pravila pre i tokom izborne kampanje iz decembra 2023. i juna 2024, lokalnih izbora iz 2025, kao i u međuizbornom periodu;
- Zakonsko ograničavanje mogućnosti za vođenje “funkcionerske kampanje”, to jest, prividno redovnih aktivnosti javnih funkcionera koje se preduzimaju radi političke promocije i uspostavljanje funkcionalnog nezavisnog nadzora, kao i zakonsko ograničavanje javnih rashoda u periodu pre i neposredno nakon izbora;
- Ograničavanje troškova izborne kampanje, preciziranje dužnosti Agencije za sprečavanje korupcije u kontroli izveštaja o troškovima kampanje, obezbeđivanje veće javnosti podataka dok izborna kampanja traje;
- Stvaranje uslova za suzbijanje političke korupcije postavljanjem zakonitih i profesionalnih rukovodilaca u preduzećima u vlasništvu države i u javnoj upravi
- Obezbeđivanje veće javnosti uticaja na donošenje propisa i pojedinačnih odluka, bilo da je reč o registrovanom lobiranju, neregistrovanom lobiranju ili neformalnim vidovima komunikacije, koji nisu uređeni Zakonom o lobiranju;
- Poštovanje ustavnih i zakonskih pravila i načela podele vlasti u donošenju odluka.

Ključne preporuke TS u vezi sa planiranjem borbe protiv korupcije:

- Utvrđivanje razloga za neostvarivanje ciljeva iz Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije 2013-2018 i odgovornosti zbog neispunjenja aktivnosti iz Akcionog plana za Poglavlje 23;
- Revizija predloga Akcionog plana antikorupcijske strategije za period 2026-2028, kako bbi se predvidele mere koje mogu da doneseu vidljiv napredak u praksi, uz uključenje aktera koji su izostavljeni prilikom izrade ovog dokumenta;
- Uključivanje mera za sprečavanje korupcije u program nove (ili „rekonstruisane“) Vlade, uz nedvosmisleno obavezivanje napuštanja nezakonitih praksi (naročito, u vezi sa postavljanjem vršilaca dužnosti), uvođenje prakse redovnog postupanja u vezi sa izveštajima Vladinog Saveta za borbu protiv korupcije i prakse objavljivanja dokumenata od javnog interesa (ugovori, informacije o uticajima na proces donošenja odluka, obrazloženja podzakonskih akata i kadrovskih rešenja, zaključci Vlade i slično).

Ključne preporuke TS u vezi sa gonjenjem i kažnjavanjem korupcije:

- Ispitivanje svih slučajeva sumnji na korupciju u vezi sa kojima su obelodanjeni dokumenti ili iznete direktne optužbe, bez čekanja javnog tužioca da iko podnese krivičnu prijavu, kao i objavljivanje informacija o ishodu ispitivanja, uključujući i obrazloženje u slučaju da je utvrđeno da nema krivične odgovornosti;
- Pokretanje krivičnog postupka u slučajevima ometanja istraga o korupciji;
- Obezbeđivanje svih uslova za gonjenje korupcije primenom posebnih istražnih tehnika, za sprovođenje finansijskih istraga uporedo sa krivičnim i za proaktivnost u ispitivanju korupcije, što uključuje i izmene Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku i Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije radi efikasnijeg gonjenja pojedinih oblika korupcije i određivanje potrebnog broja javnih tužilaca;
- Unapređenje i sveobuhvatan nadzor nad primenom Zakona o zaštiti uzbunjivača;
- Objavljivanje informacija o dosadašnjoj primeni Zakona o ispitivanju porekla imovine i posebnom porezu, sagledavanje njegovih antikorupcijskih efekata (ako ih ima), efekata kontrole imovine i prihoda javnih funkcionera koju vrši Agencija za sprečavanje korupcije i otvaranje rasprave o kriminalizaciji „nezakonitog bogaćenja“ u smislu člana 20. UNCAC;

Ključne preporuke TS u vezi sa prevencijom korupcije i javnošću rada:

- Vlada Srbije treba da obezbedi izvršenje rešenja Poverenika i da sama počne redovno da postupa po primljenim zahtevima;
- Treba uvesti mogućnost žalbe Povereniku i u slučajevima kada informacije uskraćuju Vlada, Narodna skupština, Predsednik, Vrhovni sud, Vrhovno javno tužilaštvo, Ustavni sud i Narodna banka;
- Pravo na pristup informacijama ne sme biti umanjeno odredbama drugih zakona, a ostvarivanje tog prava treba proširiti i na informacije u posedu trenutno nepokrivenih subjekata (npr. zajednička preduzeća u okviru javno-privatnog partnerstva);
- Organi vlasti treba da objavljuju sve informacije u otvorenom formatu, a državni kontrolni organi treba da ukrštaju podatke iz ovih baza kod određivanje svojih planova rada i sprovođenja nadzora;
- Treba uvesti obavezu izrade i objavljivanja obrazloženja za odluke, tamo gde ona trenutno ne postoji (npr. pojedini zaključci Vlade);
- Narodna skupština treba da primeni odredbe Etičkog kodeksa u slučajevima kada narodni poslanici ne pruže obrazloženje javnosti za svoje postupanje.

- Vlada i Narodna skupština treba da izmene Poslovnike, kako bi se obezbedilo sprovođenje javnih rasprava kod donošenja i izmene svih zakona.

Ključne preporuke TS u vezi sa javnim finansijama:

- Obezbeđivanje potpunih informacija u vezi sa transformacijom javnih preduzeća, uticajem neprofesionalnog upravljanja na javne finansije i eventualne uloge spoljnih konsultanata u budućem upravljanju;
- Sprovođenje nadzora nad planiranjem, sprovođenjem i izvršenjem javnih nabavki u daleko većem broju slučajeva, od strane Kancelarije za javne nabavke, Budžetske inspekcije i Komisije za zaštitu konkurencije, kao i od Državne revizorske institucije, kada je reč o njihovoj svrsishodnosti;
- Obezbeđivanje pune transparentnosti kod javno - privatnih partnerstava i poništaj svih ugovora koji suštinski predstavljaju JPP, a zaključeni su bez primene zakona ili drugog valjanog pravnog osnova;
- Prestanak prakse zaključivanja međudržavnih sporazuma na osnovu kojih se može isključiti transparentnost i nadmetanje u vezi sa zaključivanjem ugovora o javnim nabavkama, javno-privatnim partnerstvom i prodajom javne imovine;
- Prestanak sa praksom sprovođenja nabavki na osnovu posebnih zakona koji se donose za infrastrukturne projekte i ukidanje nedavno donetog posebnog zakona za EXPO 2027 i posebnog zakona za Generalštab;
- Povećanje javnosti podataka o izdvajanjima iz budžetske rezerve;
- Davanje potpunih obrazloženja za odabir infrastrukturnih projekata, o isplativosti zaduživanja, kao i o merama finansijske podrške;
- Omogućavanje građanima da utiču na budžetske prioritete na nacionalnom nivou;
- Objavljivanje podataka o izvršenju budžeta tokom godine na način koji omogućava praćenje po budžetskim korisnicima i programima;
- Redovno razmatranje izveštaja i analiza koje pripremaju Državna revizorska institucija i Fiskalni savet i postupanje po njihovim preporukama